

**OBRA SOBRE LA PSALM DEL «MISERERE MEI,
DEUS», ORDENADA PER LO MAGNÍFICH MOSSÈN
NARCÍS VINYOLES, CIUTADÀ DE VALÈNCIA.**

VER GRABADO EN EL ORIGINAL

Acostant-se los dies de la nostra fràgil e miserable vida al darrer terme e ffi de aquella, devallant per les allenegables costes de les edats passades, la memòria trista un moment no li ha paregut ésser estada en caure fins al centre de la mort y destrucció sua. Regonech les falçes iniquitats e delictes contra la divina Magestat comesos, los infinits beneficis rebuts; indigne dels béns de misericòrdia, plore per atrició e contrició, detestant les mies habominables colpes als peus del crucifix insigne, dient: *Quo ibo a spiritui tuo, et quo a facie tua fugiam* [Salm 138, 7], si la tua justícia axí en los cels com en la terra és compresa?

Per ço, Senyor, te reclame, fent acorts al cant del gloriós cantor del Spirit Sanct, David propheta, invocant com aquell, que sols en la tua misericòrdia confia:

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam [vers. 3a].

O, immortal	y mort per mos delictes,
clavat en creu,	pintat de impropis,
joyell immens	esmaltat de conflictes!

Reb-me, Jhesús, les llàgrimes no fictes,
Tu, que per mi rebist tants vituperis.
Reb-me, Senyor, del spirit offerta,
Tu, qui rebist per mi colps y empentes.
O, guiador y tremontana certa!
Porta'm al loch hon ver goig se concerta,
acompanyant les ànimes contentes.

Car la tua clemència, Senyor, los peccadors,
vivint, may desabriga, estenguist lo mantó de
la tua preciosa sanch sobre nosaltres, sots lo
qual tanta misericòrdia atenyern, que les ini-
quitats per nosaltres contra la tua infinida
bondat perpetrades són delides e del llibre de
nostres colpes annichilades. *Ideo deprecor
magentatem tuam ut Tu, Deus, deleas
iniquitates meas.*

Per aquell preu inestimable de la tua
preciosa sanch, Senyor, porta'm en stament de
vera satisfació y penitència,

**Et secundum multitudinem miseracionum
tuarum, dele iniquitatem meam [vers. 3b].**

Fruyt divinal collit d'umana planta,
florint al món en fresca primavera.
O, Fill humil de nostra mare sancta!
Venguist al món cubert de nostra manta
per dar a ·quell salut pus verdadera.
Metge dels mals malignes incurables,
viu Redemptor de nostra vida morta,

clavat estàs pels hòmens detestables,
y ab exos claus insignes, ineffables,
Tu ·ns has ubert de paradís la porta.

La qual lo nostre primer pare havia tancada ab les sues mans peccadores, inobedients e superbes, ab fragilitat e inconstància, consentint al consell de la diabòlica temptació, induït per Eva, desijant ésser fet axí com Déu sabent lo bé e lo mal; per lo qual peccat fou foragitada natura humana del paradís de gratia y justícia original en lo món de les bèsties brutes, ja inobedients e rebel·les a ella, perquè *homo cun in honore esset non intellexit; comparatus est jumentis insipientibus et similis factus est illis* [Salm 48, 13].

Però Tu, qui en va no has creats y constituïts en vida tant maravellosa los fills dels hòmens, no abandones aquells del remey que en aquesta figura de la sancta vera Creu es representa, en la qual se considera lo gloriós sagrament del Baptisme per llavar les taques que en la nostra carn romangueren de aquell primer delicte. Yo l'he rebut, però tant mal guardat per la fragilitat mia, que forçada ment, Senyor, és necessari més avant supplicar-te:

Amplius lava me ab iniquitate mea, et a peccato meo munda me [ver. 4].

Que may sens Tu, Senyor, a Tu no miren
los nostres ulls ni ·t basten a comprendre.

Per Tu, Senyor, los peccadors sospiren:
plorant, devots, los pits i ·l cor se firen,
ab gran dolor, com t'an pogut offendre.
Hajes mercé del qui t'invoca,
perdona ·ls mals del qui a Tu s'acosta;
si de aquells he fet esmena poca,
poch és lo seny que poch vici ·l derroca:
salva'l, Senyor, puix tant. amor te costa.

Costa't, Senyor, que la tua divina essència infinida és devallada a pendre la humana vestidura d'una color distincta, sens mescle de sement de home, sinó solament feta, ab mística inspiració del Spirit Sant, de les puríssimes sanchs de la sacratíssima Mare tua, pèlech sens fons de humilitat, Verge Maria y senyora nostra, sens costura d'esmena, a denotar, Senyor, no podies fallir, segons que la figura de la tua roba significa, la qual fon *inconsutilis desuper et contexta per totum* [Joan, 19, 23 b].

Donchs, Senyor, si per fartar-me de la tua abundosa gràcia passit fam inestimable, si per omplir-me de la tua misericòrdia comportist set increible, si per calfar-me del foch de la tua charitat soferist fret terrible, si per portar-me en la delitosa primavera dels prats celestials de paradís sostenguist calor intollerable, per los meus mals causats per haver girat la cara a Tu, Senyor, bé infinit, dreçant la vista als béns finits e transitoris, puix me penit y vinch ab espirí contrit y ab cor prostrat a confessar e satisfer les culpes mies, no ·m condemnes,

**Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et
peccatum meum contra me est semper
[vers. 5].**

Donchs, Capità, dona'm les armes tues
y ensemps ab mi lleva't en ma deffensa.
Les vives fonts de vera sanch que sues,
les tues carns na frades y tan nues,
ab mos peccats fes-ne, Senyor, compensa.
Tu has per mi obrat obres tan altes,
que no ·s pot fer desfer-se per les mies.
Donchs, Jutge just, no sien per mes faltes
faltats los rius que ·m corren per les galtes,
puix no pot ser que piadós no sies.

Perquè en la tua infinitat és compresa axí
infinida pietat com justícia, regonech-me,
Senyor, una de les més peccadores creatures
de quantes Tu has creades; veig-me posat en
les mans y senyoria del diable -- lo qual se
alegra de la mia dampnatió y pèrdua --, la mia
virtut y força destroïda tant, que no ·m resta
pus reffugi sinó aquell que de la tua
sanctíssima passió nos és per Tu atorgat, per lo
qual *nos autem gloriari oportet in Cruce* [Gàl.,
6, 14].

A Tu, Senyor, sols reclame verdader
adjutori, a Tu invoque, defensor infal·lible, a
Tu demane, liberal sens terme, a Tu confesse,
perdonador sens cautela, a Tu me acoste,
protector de nosaltres, a Tu contemple, bellea
inestimable, a Tu adore, Déu immens, increat,
etern, sens fi ne principi,

**Tibi soli peccavi et malum coram te feci, ut
iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum
iudicaris [vers. 6].**

Y axí, Senyor, tinch ferma la sperança
yo, peccador, de gran misericòrdia.
Grans són mos mals, major ma confiança.
Si ·1 deute és gran, major és la fermaça
de Tu, acort de nostra desconcòrdia.
Ver[t] estandart victoriós, insigne,
dels flachs covarts esforçada bandera,
si de mercé, Senyor, só fet indigne,
contemple't yo en un gest tan benigne,
que may de Tu mon cor se desespera.

Estan les armes y divisa en camp d'amor y
d'esperança posades, on Tu, hermini puríssim,
sens màcula, en semblant figura te representes:
lo cap inclinat, ab liberal continença, de atorgar
les gràcies que ·ls peccadors te demanen; los
braços estesos, mostrant acollir y acceptar als
que prostrats te vénen a demanar mercè de les
sues colpes; les sacratíssimes mans ubertes,
com Aquell que, en donar-nos a Tu mateix per
donatiu, may les has tancades; lo costat
manant, d'on tanta misericòrdia sobre nosaltres
és infusa, que jamés un sol moment ne
sostenim fretura; fixos los peus e clavats la hu
sobre l'altre, mostrant jamés se separaran per
guardar-nos y tenir sots la tua protecció y
custòdia —per ço, Senyor, nosaltres, peccadors
ovelles tues, no cessam jamés de cridar-te:

Gregem tuum, Domine, nedeseras, Pastor bone, qui dormiré nescis sed semper vigilas [missa *Si diligis me*»]—; coronat d'espines doloroses en esmena de nostres vanes cogitacions y pensaments; los ulls tancats, significant no mires *ni ·t* recordes de nostres abominables fallides. Però, Senyor, si yo, fràgil peccador ple de ignorància, cascuna hora del dia no cesse de offendre't, perdona'm per la brevitat de la mia vida, hajes mercé de la fragilitat del meu ésser. Absol-me, Senyor, considerant la corrupció de la mia sement,

**Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum,
et in peccatis concepit me mater mea [vers.
7].**

Fill de peccat	y nat de inconstància,
nodrit ab llet	amarga de malícia,
nuu sens virtut	de vera temperància,
tant peccador	axí en la infància
com fuy après	actes en puerícia;
ja en edat	vengut d'adolescència,
tan follament	lo món prenguí per glòria,
que ·n joventut	havent dels mals ciència
y en velledat	fallint-me la potència,
may he atés	de mos peccats victòria.

No perquè lo meu poder, ensemps obrant la tua gràtia, no bastàs a resistir a les folles inclinacions mies, ni perquè verdaderament no sabés que, seguint aquelles, me apartaria luny de la sereníssima faç de la tua preclara e immensa Majestat, però com a finit per les

coses finides, he desconegut los infinits béns e gràties que, sens meréixer, la tua inefable Providència tots jorns nos comunica, excitant y despertant la veu de la tua gràtia lo cor nostre a recordar-se de Tu, perquè merexca. Mou la tua ma dreita los abyssos de nostra consciència e dolorosa batalla de béns contra mals, combatent tant fort en lo camp de la vida, que *non est pax ossibus meis, neque sanitas in carne mea* [Salm 37, 4], fins que la atrició dins mi entra y trau ab si constrictió tal, que ab aquella presentar-me puixa davant lo tribunal de la sancta confessió, on acusant, exprimint y detestant les offenses que t'e fetes, puixes veure la obra que en mi misericordiosament has obrada. Y axí més desijós de la salvatió mia que yo mateix, mostrant la gloriosa virtut per exemple, puix verdaderament me penit, plàcia't donar-me absolutió complida, car Tu, Senyor, m'o has promès y no vols lo contrari. E si per los meus peccats la he perduda, salva, Senyor, la tua promesa, la qual prometent has feta necessària

Ecce enim veritatem dilexisti; incerta et oculta sapience tue manifestasti mihi [vers. 8].

Tu ·ns has donat, Senyor, ampla carrera,
plana y equal, sens volta ni girada;
a Tu anant qual cego la perdura,
si va de nit, ella ·s tan verdadera,
que no ·s pot fer portar-la may errada;
si ·t vol fugir, comprèn tota la terra

en tant que may bastam exir-nos d'ella;
qui molt girar se vol a part esquerra,
stret camí tant luny de Tu ·l desterra,
que ·l pren Satan com fa ·l llop la ovella.

Universal sobre tota la terra és la carrera per anar a la eterna benaventurança y en molt poca part de aquella dista lo camí hon los aguayts del diable nos assalten y prenen, despullant-nos dels béns meritoris, si alguns ne portam, llançant-nos en aquella cova o cahos on mor la sperança. Finant tot terme de meréxer, cau, sens pus llevar-se, l'ànima mesquina viu morta, sens morir, en aquell lloch *ubi umbra mortis et nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat* [Job 10, 22]; passa allí impassible de pena corpòrea pena de foch material o de fret, segons que a la voluntat divina par condecant als peccats y colpes de aquella; veu-se condempnada sens sperança de misericòrdia, ssi una sola li'n resta, que ha de cobrar lo miserable cors, ab lo qual unida sentrà eternalment pus viu lo sentiment e dolor de la sua pena. De tant negra, fosca y tenebrosa sort, Senyor, me salva, y, no obstant que yo sia vexell ple de immundícia,

**Asperges me, Domine, ysopo et mundabor;
lavabis me et súper nivem dealbabor [vers.
9].**

Serà fet net mon esperit immune,
l'ànima y cor y tota ma persona.

E puix en mi de Tu, Senyor, habunde
gratia tal, ferma sperança funde
rebré ·n lo cel entre ·ls elets corona.
Lo teu costat d'on sanch e aygua corre,
Significant pietat habundosa,
és lo gran riu d'on nostre bé decorre
y ·l port segur on l'ànima recorre
per obtenir la vida gloriosa,

On és tota benaventurança y glòria, tot repòs y reffugi, tota pau e concòrdia, contentament sens deffecte, delit sens vici, goig sens tristor, vida sens mort, satisfació de complida sperança, delitosa companyia ab los àngels e ànimes benaventurades. O, qui fos aquell predestinat per a tal gratia que en aquesta vida present pogués atènyer seguretat de ésser ciutadà y elet habitador de tan gloriosa pàtria! Plàcia't, Senyor, fer-me sentir de la tua passió sacratíssima tal sentiment que, mijançant Aquell, mereixca oyr ab lo lladre «Huy seràs ab Mi en paradís», y cantaré aquell cant de alegria: *Letatus sum in his que dicta sunt mihi; in domum Domini ibimus* [Salm 121, 1].

Si de oir gratia tan excelsa yo só fet per Tu merexedor,

Auditui meo dabis gaudium et leticiam, et exultabunt ossa humiliata [vers. 10].

Atenyeran aquells goigs mes orelles,
que ·n Tu de Tu lo teu poder presenta,

y contemplant les tues maravelles
los meus trists ulls en Tu, spill d'aquelles,
ab l'esperit viuran vida contenta.

¿Qual major goig que contemplar y veure
la font d'on naix sens mort eternal viure?

¿Qual més delit que veure lo que ·l creure
nos ha guanyat y aquell restaurant beure
que ·ls cechs mortals no basten a descriure?

En la nit trista del Dijous Sanet, mostrant ésser verdader Déu y home, tement la mort y desijant aquella, posats los genolls nuus en la dura terra, llevades les mans junctes al cel, y los ulls fixos ensemps ab la divina pensa en la preclara faç de Déu lo Pare, fist oració, en la qual suà lo teu gloriós cors de suor axí com a gottes de sanch decorrents fins en la terra, on, per a consolar tan intensíssima agonia, te fon tramés un àngel del cel per confortar-te; y venint als teus apòstols, aquells dormint, no sentien lo que lo teu cors affligit y ·l spirit atribulat sostenia, significant que tot lo treball en ànsia de salvar a nosaltres en Tu sols consistia, diguist-los, Senyor: *Dormite iam et requiesciet; ecce apropinquet qui me tradet, surgite eamus* [Mt 26, 45-46], mostrant la hora de la nostra redempció era ja venguda, en la qual, ab gran avalot pres, los teus dexebles te derencliren, y romanguist anyell humil, mansuet y benigne en mans de aquells que, com a lladre, ab vituperosos colps y empemptes, et portaren davant

lo jutge, on te renegà sanct Pere, detestant ab jurament que no t conexia; però no fon, Senyor, per Tu abandonat, que, ab la guàrdia del teu gloriós Spirit, puix les altres forces del venerable cors stavan ligades al suplíci, li donist conexença de la sua colpa. Plàcia't, Senyor, conega yo la mia, y per aquella amor infinida mogut, que t féu tenir ferma la cara sacratíssima als qui t increpaven y escopien,

Averte faciem tuam a peccatis meis, et omnes iniquitates meas dele [vers. 11].

Mos mals escrits, en compte del diable,
damna'ls, Senyor, ab sangonosa tinta;
los meus peccats, ma culpa detestable,
si m'an portat en vida bominable,
no fon ni és de creure't gens distinta,
ni u serà may, que Tu no vols que u sia.
L'ésser és teu, no m resta cosa pròpia;
si qualque part yo tinch que sia mia,
liberalment voler-la t renuncia,
tant, que no n vull original ni còpia.

Moltes vegades, y quasi infinides, la mia vana voluntat, si de la vera conexença y recort de aquests tant grans beneficis se oblida, engana-la lo món, torben-la les il·lusions de aquell, afalaga's ab los vicis a si conformes, la pensa en les glòries vanes se transporta, l'enteniment s'altera, lo juhí vacil·la, la rahó soterrada en los profundes abissos de les terrenals apariències jau quasi deffuncta, y axí és

homo natus de muliere brevi vivens tempore repletus multis miseriis [Job 14, 1]. Tantes, Senyor, que si la tua gratia no ·ns subvenia, sens record de Tu, qui ·ns has creats, y de les tues obres, exiríem de aquest món, trobant l'engan en Iloch y hora que de meréxer fóra la vida nostra prescrita.

Donchs iqui és aquell tant savi, prudent, fort y temperat que en aquestos laços ligat no ·s troba? Sols Tu, spill divinal, y la Mare tua sacratíssima, ne fos delliures. Tots los altres cayguts, ab lo adjutori de la sobirana potència tua, se són llevats e han romput los lligams de la misèria humana, car altrament l'ànima nostra fóra totalment destroyda. D'on se conclou, Senyor, és ben necessari hajes mercé de nosaltres y de mi, que entre los peccadors só hu dels abominables en qui les tues offenses concorren. Supplic-te, Senyor, faces los meus ulls de llàgrimes habundosos; la mia cara, ab vel de vergonya cuberta y la boca en terra, ferint-me los pits, cride

Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis [vers. 12].

Crea'm, Senyor, hun cor de nova pasta,
blan y humil, contrit y voluntari,
y, si aquell ver penident no y basta,
taste almenys del bé que ·l lladre tasta:
veja'm ab Tu en l'alt Monti Calvari,

Clavat en creu sots un mateix supplici,
Acompanyant misteri tan profunde,
si no mereixeh haver tal benefici
—donar totstems, Senyor, és ton ofici—,
fes, donchs, que ·n mi lo teu mèrit habunde.

Dilatar-s'a en dolor dolça lo meu cor
contristat, o si tant benefici no m'atorgues, que
yo sia digne de acompanyar-te en la pena.
Plàcia't, Senyor, reste unit ab la solitud de la
tua Mare Dolorosa, y aquelles llàgremes de
materna passió decorrents per la venerable
cara sua, sostinguen en ardent contemplació la
mia pensa. Aquell plant que de les sues
entramenes virginals trahia, sospirs e jemechs
que los cels feyen rompre, rompen lo vel de la
mia ignorància, perquè, quant a la tua glòria
me apel·les, alegrar-me puixa ab aquella *cuius
sacratissimam animam in hora tue passionis
doloris gladius pertransivit* [Lluc 2, 35].

Lo teu juhí final, Senyor, tant me aterra, que,
pensant en aquell, no trobe conort ab què
m'aconsole. Les nostres sentències scrites en lo
front de caseu públicament a tota ·la celestial
companyia seran manifestes. La misericòrdia,
Senyor, ja no comparrà intercessora per
nosaltres. La justícia, accusant los trists
colpables condemnats, se mostrarà tant
vigorosa, que tremolaran no sols les creatures
humanes mas los abyssos comoguts per la tua
furo feran senyal de temor spantable. Sop-
plich-te, Senyor, en aquella hora

**Ne proicias me a facie tua et Spiritum
Sanctum tuum ne auferas a me [vers. 13].**

En aquell jorn amarch de dol y d'ira,
dia cruel major que tots los dies,
veurem lo sol, que huy tant clar nos mira,
y ·l cel, que ·ntom de l'univers se gira,
cridar grans crits que piadós no sies.
Los elements, los arbres y les plantes,
i ·ls animals, tots instaran la causa,
y Tu, Senyor, mostrant les naffres sanctes,
hoint de l'hom clamors y colpes tantes,
ab gran vigor lo jutgaràs sens pausa,

Dient ab cara ja no placable, mas per a fer justícia de nosaltres tota serena: «Inichs, ingrats peccadors e miserables hòrnens, Yo crehí lo cel, los elements y la terra ab totes les maravelles en aquells compreses, tot en servitut y ús de vosaltres, crehí après l'ome a imatge e semblança mia, universal possehidor de totes les coses creades, posí'l en lo terrenal paradís on la mia gratia bastantment y habundosa, sens treball algú, fruís e usufructàs, doní-li companyia de si mateix feta perquè li fos pus conforme, d'on sou posehits vosaltres, y aquell, pus tost a la creatura que al Creador afectat desobeint, desconegué a Mi per Eva, per la qual ingratitut e malícia fos generalment condemnats a les misèries de la humana vida, hoc y encara a privació de la mia eterna benaventurança, y per aquesta colpa, mogut de pietat, Yo volguí pendre carn de home, sostenint

ab vosaltres les misèries vostres ab vida y mort tan vituperosa. Donchs, puix ingrats no menys de la Redempció que de la Creació, haveu volgut tots aquests beneficis perdre, *ite, maledicti Patris mei, ite in ignem eternum*» [Mt 25, 41]. O, Senyor, y plàcia't que entre los condemnats ab tan rigorosa sentència yo no sia, ans te supplich, mijançant aquella preclaríssima claustra virginal on Tu, Senyor, fuyst acollit delitosament nou mesos, reebent de aquella la humana scorça per a passar vida, passió e mort tant amarga, y per aquella dulcíssima llet que manist de les fonts immaculades de la tua mare y nostra sacratíssima Verge Maria, si desviat estich y fora de la tua gratia,

Redde mihi leticiam salutaris tui, et Spiritu principali confirma me [vers. 14].

Just sacerdot, ministre sens cautela,
font de salut y verdadera chrisma,
l'esperit teu, Senyor, a mi revela,
perquè -n lo cel yo sia fet stela
on may haurà divisió ni cisma.
Bàlsem elet y mirra suavíssima,
viu restaurant de l'ànima smortida,
la tua carn y sanch neta puríssima,
rebe-la yo, vera salut sanctíssima,
fent-se ab Tu ma voluntat unida.

Axí com unist, Senyor, la incomprehensible divinitat ab la fràgil spècia humana, la qual és feta divina per participació, vivint en gratia, participes ab

nosaltres, devallant del cel en la terra cascun dia per comunicar-te ab les creatures tues, entres dins lo nostre cubert perquè les parts interiós de la ànima per Tu visitades en aquest món de peregrinació reben, cascuna vegada que merexeren pena, aquella consolació y gratia que reeberen los Sancts Pares quant, per delliurar-los del llim, devallà la tua ànima sanctíssima, rompent dels inferns les portes al vençut Lucífer y a sos ministres, manant, com a Senyor universal de totes les coses creades, *atollite portas principes vestras et clevamini porte eternas et introibit Rex glorie* [Salm 23, 7].

Rey de glòria y capità victoriós invencible, informa la mia pensa de la tua evangèlica doctrina, habilita la mia llengua per a confessar aquella, ensenya al meu enteniment la tua sapiència, a les mies mans la tua obra, als meus ulls les tues maravelles y glòries, a la mia boca la tua llaor, als meus peus les tues carreres, y axí, ab aquestes gràties fet ministre de tes obres,

Docebo iniquos vias tuas et implii ad te convertentur [vers. 15].

Los meus cinch senys rebel·les, flachs y pobres,
si obtendran de Tu lo que reclamen,
com a elets ministres de tes obres,
ensenyaran la lum ab què Tu ·ns cobres,
d'on nostres vots a ben obrar s'inflamen,

perquè ·ls errats, a Tu se converteixquen
y, convertits, vinguen a fer esmena
de los defaults, y axí tes lahors creixquen
entre ·ls vivents, perquè, Senyor, mereixquen
ésser per Tu delliures de la pena.

Y si contrasten los delictes que nosaltres,
homeyers de la nostra ànima, havem comesos,
y la sanch o virtut de aquella escampada per
les venes de la terra, justícia ·t reclama la del
teu gloriós cors, que per l'arbre de la creu
corrent per tots ha fet esmena, responga en ma
defensa: *Respice, quesumus, Domine, super
hanc familiam tuam per qua Dominus noster
Jesus Cristus non dubitavit manibus tradi
nocentim ei crucis subire tormentum* [missa
del Divendres Sant].

Complint la profetia de la serpent de
Moysés en lo desert, exalçada la del poble de
Israel, cativat en les mans de Pharaó, lo qual
Tu, Senyor, delliurist, partint la mar Roja,
figura de aquell gran homecidi que Adam,
peccant, havia fet de si e de la sua progènia
sangonosa colpa, fon convenient de ésser ab
satisfació de sanch satisfeta. Tu la paguist,
Senyor, scampant la tua ab lliberalitat tant
voluntària, que una sola gota no ·n romangué
en alguna de les tues venes; e yo, ingrati de tan
benefici, quascun jorn no cesse de tenyir en
sangonosos delictes les mans de hã mia obra,
per on és necessari ensemps ab lo gloriós pro-
pheta supplicar-te:

**Libera me de sanguinibus, Deus, Deus
salutis mee, et exultabit lingua mea
iusticiam tuam [vers. 16].**

Cura'm los ulls, ab l'engüent o col·liri
que, per salut, del teu costat emana.
Dona'm, Senyor, corona de martiri,
de castedat, lo ceptre d'aquell liri
que Tu sols dar a qui bé ·l te demana.
La boca, donchs, e los labis me uncta
per a cantar lo cant que el cel te canta.
Ma voluntat ab Tu fes-la conjunta
perquè ·l meu cors y l'ànima deffuncta
puguen fruir la tua vida sancta.

Canten en lo cel les angèliques gerarchies incessantment y sens pausa «*Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabbaoth*», los patriarches e prophetes, los sancts apòstols e martres, confessors y vàrgens ensemps ab totes les ànimes sanctes «*Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bone voluntatis*»; los hòmens, que no ·t basten a comprendre sinó sols per mijà de les maravoloses coses per Tu creades, mirant lo cel stel·lat, contemplant lo sol, considerant la luna, estimant los signes y plantes com sobre les creatures e corssos inferiors influexen virtuts y propietats diverses, cantam en glòria tua «*Domine, Dominus noster, quant admirabile est nomem tuum in universa terra*» [Salm 8, 2].

O, Senyor, ¿com cantaré yo, peccador, sens la veu de la tua gratia, ab los que justament cantar poden la tua llaor excelsa, si mirant en lo cel les glòries tues, en la terra les maravoloses diversitats, no cesse de offendre't cascun punt e moment de la mia vida? Supplich-te,

Senyor, per a cantar les tues maravelles y
misteris me dones gratia ab la qual

**Domine, labia mea aperies, et os meum
annunciabit laudem tuam [vers. 17].**

Sens Tu, Senyor, ¿què só sinó cendra?
¿qu·és tot mon dir si Tu, Déu, no u escoltes?
Tu -ns has creats ab un. amor tan tendra,
que ·n nostre cor tan gran virtut engendra,
que ·l mèrit poch ateny gràties moltes.
En aquest món vivim vida tant noble,
l'èsser creat, semblant a ta imatge,
quant al món és, és fet per nostre moble,
y ·l paradís, sobre lo primer moble,
nostre serà en fi d'aquest viatge.

Tant grans y tan maravelloses gràties y
beneficis, no per mèrits nostres, Senyor, los
nos atorgues, mas solament per la mera..
liberatitat tua. Nostres servirs ¿a què ·t.
serveixen?, nos.tres llaors ¿en què t'exalcen?,
nostres confessions ¿en què t magnifiquen?,
nostres sacrificis ¿en què ·t glorifiquen?,
nostres oracions major del que Tu est no ·t
demostren. Tot quant de Tu proceeix és
misericordiosa [gràcia] per a nosaltres y lo que
obram tot en nostra salut se converteix en
glòria, pau y exalçament per a l'ànima nostra,
la qual, Senyor, a la tua invoca: *Anima Cristi,
sanctifica me, quia anima nostra sicut passer
erepta est de laqueo venancium* [Salm 123, 7].

Salva'm, Senyor, y defén-me, no per les
mies pregàries, no

per los meus mèrits, oracions, dejunis ni sacrificis, mas per aquella amor y pietat sola que ·t mogué a morir per nosaltres sacrificant lo teu cors en la creu. Tu ·1 nos has donat en sacrifici y no ·1 vols de nosaltres.

Quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique, olocaustis non delectaberis [vers. 18].

Mos donatius, ¿què són, ni mes offertes?
Tu es lo do y a Tu ·1 donar és propi,
o, ver· amor que nostr· amor despertes.
De Tu speram les esperances certes,
que lo restant del món tot és impropri.
Tu est lo tot, la part y la cintil·la,
Tu ·1 donador, Tu la donada joya,
Tu est lo test y Tu est la postil·la,
Tu est la font, d'on la salut destil·la,
que ·ns ha salvats de la confusa Troya.

Salva'm, Senyor, y deffén-me, si, perden lo benefici de la redempció tua, yo só tornat a vassallar-me ab lo enemich de la cristiana companyia, car yo proteste que no vull ésser de aquell ni puch degudament, perquè, Senyor, só obra tua e factura tua. Tu, per fer-me de la diabòlica captivitat delliure, sacrificuist lo teu cors sens màcula y la tua carn sens taca, instituist en la Cena, cenant ab los teus apòstols, lo gloriós sagrament de l'Altar en; lo qual te plagué mostrar no solament tanta amor y caritat a nosaltres, mas, encara parlant ab aquells en persona de tota natura humana, nos fist promesa dient:

*Non bibam amodo de hoc gemmine vitis usque
in diem illum, cum illud bibam vobiscum
novum in regno Patris mei [Mt 26, 39].*
Dexist-nos per memòria, no trellat ni figura,
mas a Tu mateix en pròpia essència, volent
que, dites aquelles sacratíssimes paraules sobre
aquells accidents de pa y de vi, te poguéssim
reebre y adorar Aquell per Aquell que en la
vera creu sostenguist passió y mort amaríssima
per tots los peccadors. ¿Què, donchs, puch yo
fer, considerant la tua inestimable stima y la
misèria mia sinó fer de mi, perquè no ·m
perda,

**Sacrificium Deo Spiritus contribulatus? Cor
contritum et humiliatum, Deus, non
despicias [vers. 19].**

Senyor immens, Déu meu, no ·m desempares,
mira lo cor contrit qu' a Tu s'enclina.
Tant és mon bé quant Tu, Déu, lo prepares,
¿qui ·rn pot fer dany si Tu, Senyor, m'enpares,
fent-me sentir la tua disciplina?
Mon cor enterch, si veus que s'amollexca,
sembla-y llavor de la divina gràcia,
y perquè ·n ell, Senyor, aquella creixca,
humilitat en mi may no pereixca,
foragitant superbios· audàcia.

Car Tu, Senyor, est tant benigne, tant
mansuet e simple, que los audaces superbiosos
axí davant la tua humilitat són destroïts hi ·s
deleixen com fum en l'ayre y en l'aygua la
scuma. Supèrbia foragitada de paradís en

los inferns és quasi en no res convertida. Supèrbia desfeu lo primer home de l'èsser de gratia axí com és desfeta la cera davant la cara del foch. Tu, humilitat profundíssima, per dar-nos exemple, no tenguist en aquest món cosa pròpia, ans, per salvar-nos, canta la Sglésia de Tu, exemple de nosaltres, «*Humiliavit ipsum Dominus Jesus Christus usque ad mortem, mortem autem crucis*» [Fil. 2, 8], la qual portist benigne sobre los gloriosos muscles fins al loch del supplici, sofferint coçes y empentes, bufets y repelades, caent y llevant com a persona per delictes feta abominable. Donchs, Anyell mansuet, axí com portist ab profundíssima pasciència y benignitat la càrrega de tant pesats impropis,

**Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua
Syon, ut edificentur muri Hierusalem [vers.
20].**

Syon som tots ab l'aygua del babtisme,
Hierusalem de forts torres murada,
les mans de Déu, per virtut de l'Altisme,
són fonament segur sense sophisme
hon nostra ffe és fort edificada.
Los durs combats, ab gran artellaria,
que ·ls enemichs de cascun jorn nos donen,
si lo voler, obrant, no y consentia,
¿qui fóra pres, o, fort defensa rnia?
Ajuda ·ls flachs vençuts que s'abandonen.

Y axí manifestament mostrar-s'a que les
nostres supplicacions te són acceptes, les obres
agra

dables, placables, les oblacions y sacrificis, los quals Tu has, Senyor, instituïts y vols que sien no ja de vedells, ni de corderos, de toros ni de moltons, mas del teu cors munde y de la tua carn sens màcula. ¿Com, donchs, se pot fer, si nosaltres tan digne sacrament te presentam, que no t'haja de ésser accepte? Plàcia't, Senyor, tan alt y tan gloriós sacrament en salvatió de la ànima mia yo ·l puixa rebre, y, si, *Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum* [Mt 8, 8], deneja la mia consciència, llava les mies entramenes, orna de sanctes cogitacions la pensa mia, lo meu cor, com a llàntia encés ab llum de ma intenció, a ffi que, venint la tua divina Magestat per habitar o per visitar l'ànima mia, trobes aparellada en mi habitació tal, que agradable ·t sia,

**Tunc acceptabis sacrificium justicie,
oblaciones et olocausta; tunc imponent
super altare tuum vitulos [versicle 21].**

Quant me veuràs aparellat a rebre
per mon poder los teus thesors sens compte,
ans que ·l peccat me puixa pus decebre,
o, Fill de Déu, fes-me de Tu percebre
lo que yo ·t deig sens erra de bescompte.
Accepta y pren mon sacrifici pobre,
yo ·l te offer al peu de la Creu sancta,
y ab claus d'amor les sanctes portes obre
del divinal secret on se descobre
quant ací baix de Tu la Sgleya canta.

CONTEMPLANT EN LO CRUCIFIXI

- I Alçant los ulls en creu per a mirar-te,
caygut lo cap y coronat d'espines,
¿qual tan cruel poria may contemplar-te
que contemplant bé de plorar no ·s far-te,
vent córrer sanch les tues carns divines?
Los ulls tancats, la tua boca closa,
morta del tot, que ja, Senyor, no ·ns parla,
¿a qui no dol tan dolorosa cosa?
Fels chrestians, ¿qual esperit reposa
que tal dolor may cesse de plorar-la? 10
- II Lo cap beneyt, principi de prudència,
fins al cervell spines lo travessen;
los ulls tancats, finestra de clemència,
los cors sens crim, ab molta pasciència,
de sostenir justícia no cessen.
Per fortitud estan les mans clavades,
en tal balança per virtut de temprança,
y per la fe ubertes les corades,
per caritat les carns tan açotades,
que ·ls peccadors habunden d'esperança. 20
- III Superbiós, pensa quants l'escarnexen!
Envejós mal, guarda ·l Senyor com pena!
Yrós inich, contempla com lo veixen!
O, golater, tasta ·l gust de què ·l peixen,

- y ab sa ·margor la tua fam ordena!
Carnal maleyt, mira la carn batuda
del Redemptor, tan flaca de dejunis!
Per los avars aquella fon venuda;
del pereós la culpa gran, remuda
diligentment, a força d'infortunis. 30
- IV Semblants peccats com a serpens a mossos,
no cessen may mordent de devorar-nos.
Membres són teus, Senyor, los nostres cossos;
Tu ·ns has formats los nirvis y los ossos,
no verament, Senyor, per a damnar-nos.
Car Tu per tots del cel fins en lo centre
volguist venir per traure los sancts pròmens,
pares antichs, d'aquell maligne ventre
del cors d'infern, hon te prech yo no entre,
o, Redemptor, salut de tots los hòmens. 40
- V Supplich-te, donchs, que mos desigs arregle,
perquè vivint jamás prengue sinistre.
Fes-me, Senyor, anar per aquell regle
del teu voler, a ffi que ·n aquest setgle
de quant és teu yo sia bon ministre.
Fes que ·l meu cors sia delitós temple
on tes llaors cantant se sacrificuen.
O, sanct Corder figurat per exemple
de caritat, segons huy ·t contemple!
Fes que ·n lo cel mos senys te glorifiquen. 50

Amén

**OBRA FETA PER LO DIT MAGNÍFICH MOSSÈN
NARCÍS VINYOLES, RESPONENT A UNA JOYA QUE'S
DONÀ A QUI MILLOR DIRIA QUINA DOLOR SENTÍ
LA MARE DE DÉU QUANT ENCONTRÀ SON FILL
JESÚS, AB LA CREU AL COLL, QUE ·L DUYEN A
CRUCIFICAR.**

- I La nau Jesús d'aquell port se partia,
de Ponç Pilat, ab vela sangonosa,
quant de Syon partí la nau Maria,
sense govern, portant la trista via,
en mar de plor, ab vela dolorosa.
- Trobarent-se en la platja deserta
Jherusalem, ab vàlida fortuna:
l'una, quant fon per l'altra descuberta,
d'un colp de mar, que l'esme desconcerta,
en fons de mort perir cuydà cascuna. 10
- Vent-se tan prest per cruel vent escórrer,
que no pogué l'un· a l'altra socórrer.
- II Los mariners que les amarinaven,
les sentiments eren, que prest espiren,
i així ·l lavor aquells abandonaven,
que la dolor de perdre's no sentiren
quant, tribulats, per a neguar estaven.
- Y, majorment, la nau Maria trista,
que de l'amor perdia ·l gran nòlit,
ab lo naucher del sanct evangelista, 20

que, ja perdut tot l'esme de la vista,
via no ffent, restà la trista ·n jòlit.
Espasme greu l'avia descosida,
dels esperits havent-la departida.

III En tant combat y en mar de tanta força
y en tal perill la nau Maria estava,
y ab tot l'esforç que ·ls més esforçats força,
sense poder a puja ni a l'orca
dar lo timó, totalment se negava.
Volent girar, escotà la cadena, 30
sentí desmay que los amants fallien.
D'aygües de plor estant ja tota plena
y trantollant, les veles y l'antena,
venint abaix, aydar no li podien.
L'arbre perdut, la xàrcia rompuda,
restà la nau quasi del tot perduda.

IV Mas encenent la divinal lanterna
de vera lum la nau Jesús a popa,
ab esme tal guià la nau materna,
que reparà l'amfrachte que desqüerna 40
y fa sortir del ver juhí la stopa.
Y axí seguint l'esme de la primera,
surgint les dos al trist port de Calvari,
en aquell loch on més repòs s'espera,
allí fon més fortuna verdadera,
mes esforçant l'esforç del vent contrari.

De fortitut tres ànchores lançaren
d'aquells tres claus hon juntes s'ormejen.

v Cubert lo cel de núvols de tristura,
vengué un grop tan gran y tan terrible, 50
ab trons y lamps encesos d'amargura,
que los nauchers, estant en tal pressura,
lo salvament los era impossible.

Donà [a] través la nau Jesús en terra.
L'altra restà en penes encallada,
avent perdut la filial desferra.
Y ab ferma fe, qu'és ànchora que afferra,
en tal naufrayg romàs tota spasmada.

Y sens haver un ora de bonança,
ferm la tingué l'ormeyg de la sperança. 60

Vinyoles

A honor, lahor e glòria del nostre redemptor Jesús
y de la intemerada verge Maria, mare sua sacratíssima
senyora nostra. Fon estampada la present obra
en la insigne ciutat de Valencia a XXIII de jul·liol
de l'any de gràtia MCCCCXCIX per Nicolau Spíndeler.